

Suvestinė redakcija nuo 2023-04-01

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1995, Nr. [31-701](#), i. k. 0951010ISTA000I-830

Nauja redakcija nuo 2021-01-02:

Nr. [XIV-92](#), 2020-12-17, paskelbta TAR 2020-12-29, i. k. 2020-28941

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
TIESIOGINIO VALDYMO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE
ĮSTATYMAS**

1995 m. kovo 28 d. Nr. I-830
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas reglamentuoja tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įvedimo atvejus ir tvarką, tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įgyvendinimą.
2. Kai tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje ir nepaprastosios padėties įvedimo visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ar tos savivaldybės teritorijoje laikotarpiai visiškai ar iš dalies sutampa, šis įstatymas taikomas tiek, kiek jis neprieštarauja Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymui.

2 straipsnis. Tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įvedimo pagrindai ir trukmė

1. Tiesioginis valdymas reiškia, kad savivaldybės teritorijoje laikinai apribojamas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme savivaldybėms laiduojamos savivaldos teisės įgyvendinimas.

2. Tiesioginis valdymas savivaldybės teritorijoje gali būti įvedamas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu, jeigu:

1) savivaldybės tarybos veiksmai ar neveikimas kelia grėsmę valstybės konstitucinei santvarkai ar teritorijos vientisumui;

2) *Neteko galios nuo 2023-04-01*

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. [XIV-1276](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15624

3) 6 mėnesius iš eilės nevyksta savivaldybės tarybos posėdžiai;

4) Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija pakartotinių rinkimų į savivaldybės tarybą rezultatus pripažino negaliojančiais;

5) savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų dėl aplinkybių, susijusių su nepaprastosios padėties ar karo padėties įvedimu savivaldybės teritorijoje;

6) savivaldybės administracijos direktorius neatlieka Lietuvos Respublikos karo padėties įstatyme nustatytų funkcijų ar jas atlieka neatsižvelgdamas į ginkluotųjų pajėgų poreikius ir savivaldybės meras (toliau – meras), gavęs Karo padėties įstatyme nustatytų subjektų siūlymą atleisti savivaldybės administracijos direktorių iš pareigų, jo neatleidžia.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-1276](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15624

3. Tiesioginis valdymas savivaldybės teritorijoje negali trukti ilgiau kaip 6 mėnesius, išskyrus atvejus:

1) kai nuo Seimo nutarimo dėl tiesioginio valdymo įvedimo priėmimo iki savivaldybės tarybos kadencijos pabaigos liko mažiau kaip vieni metai; šiuo atveju tiesioginis valdymas įvedamas iki savivaldybės tarybos kadencijos pabaigos;

2) kai tiesioginio valdymo laikotarpiu savivaldybės tarybos rinkimų rezultatai pripažinti negaliojančiais; šiuo atveju tiesioginis valdymas pratęsiamas, iki pakartotiniuose rinkimuose išrinkta savivaldybės taryba susirenka į pirmąjį posėdį, kuriame šios tarybos nariai prisiekia;

3) kai tiesioginis valdymas įvedamas šio straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytu pagrindu; šiuo atveju tiesioginis valdymas įvedamas tam laikui, kurį savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų;

4) kai tiesioginis valdymas įvedamas šio straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatytu pagrindu; šiuo pagrindu tiesioginis valdymas įvedamas iki karo padėties atšaukimo.

3 straipsnis. Tiesioginio valdymo įvedimas

1. Motyvuotą pasiūlymą įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 1, 3 ir 6 punktuose nustatytais pagrindais Seimui teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Vyriausybės nustatyta tvarka įvertinusi šių pagrindų buvimą.

2. Motyvuotą pasiūlymą įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytais pagrindais Seimui teikia Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas.

3. Motyvuotą pasiūlymą įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytu pagrindu, kai savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų dėl aplinkybių, susijusių su nepaprastosios padėties įvedimu savivaldybės teritorijoje, Seimui teikia Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas arba Respublikos Prezidentas savo dekretu dėl nepaprastosios padėties įvedimo. Motyvuotą pasiūlymą įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytu pagrindu, kai savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų dėl aplinkybių, susijusių su karo padėties įvedimu savivaldybės teritorijoje, Seimui teikia Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių

komitetas arba Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, taip pat ši pasiūlymą gali pateikti Respublikos Prezidentas savo dekretu dėl karo padėties įvedimo.

4. Seimas, priimdamas sprendimą įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nustatytais pagrindais arba pratęsdamas tiesioginį valdymą šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatytu atveju, nustato naujų savivaldybės tarybos rinkimų datą. Šiais atvejais naujai išrinktos savivaldybės tarybos kadencija baigiasi tuo laiku ir tokia pačia tvarka, kaip būtų pasibaigusi įgaliojimų netekusios savivaldybės tarybos kadencija.

5. Įsigaliojus Seimo nutarimui dėl tiesioginio valdymo įvedimo savivaldybės teritorijoje šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nustatytais pagrindais, šios savivaldybės taryba, tarybos nariai netenka įgaliojimų.

6. Įsigaliojus Seimo nutarimui dėl tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įvedimo šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytu pagrindu, šios savivaldybės tarybos, tarybos narių įgaliojimai sustabdomi.

7. Įsigaliojus Seimo nutarimui dėl tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įvedimo šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatytu pagrindu, sustabdomi mero įgaliojimai.

8. Pasibaigus šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 5 ar 6 punkte nustatytais pagrindais įvesto tiesioginio valdymo terminui, savivaldybės taryba, meras, vykde įgaliojimus iki tiesioginio valdymo įvedimo, tęsia įgaliojimų vykdymą iki kadencijos pabaigos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-1276](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15624

4 straipsnis. Tiesioginio valdymo įgyvendinimas, Vyriausybės įgaliotinis, Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojas ir jų įgaliojimai

1. Tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje įgyvendina Vyriausybė per Vyriausybės įgaliotinį.

2. Vyriausybės įgaliotinis ir Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojas (pavaduotojai) yra Vyriausybės skiriami politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai.

3. Vyriausybės įgaliotinis veikia Vyriausybės vardu, yra pavaldus ir atskaitingas Vyriausybei.

4. Vyriausybės įgaliotinis vykdo savivaldybės tarybos ir (arba) mero įgaliojimus, kurie būtini įstatymų nustatytais savivaldybių funkcijoms atlikti.

5. Vyriausybės įgaliotinis gali atleisti mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus iš pareigų, kai tiesioginis valdymas įvestas šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatytu pagrindu. Vyriausybės įgaliotinis gali pavesti savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui laikinai atlikti savivaldybės administracijos direktoriaus funkcijas. Savivaldybės

administracijos direktoriaus funkcijas atliekantis asmuo yra pavaldus ir atskaitingas Vyriausybės įgaliotiniui.

6. Vyriausybės įgaliotinis, manydamas, kad savivaldybės administravimo subjektų sprendimai, priimti iki tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įvedimo, arba jų pagrindu sudaryti viešąjį interesą pažeidžiantys sandoriai neatitinka Konstitucijos, įstatymų ar Vyriausybės nutarimų, kreipiasi į Vyriausybės atstovą.

7. Vyriausybės įgaliotinio sprendimai įforminami potvarkiais.

8. Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojas (pavaduotojai) atlieka Vyriausybės įgaliotinio jam (jiems) pavestas funkcijas, o kai Vyriausybės įgaliotinis laikinai negali eiti savo pareigų, Ministrui Pirmininkui pavedus vienas iš Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojų atlieka visas Vyriausybės įgaliotinio funkcijas.

9. Vyriausybės įgaliotinio, Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojo (pavaduotojų) įgaliojimai pasibaigia, kai išrinkta nauja savivaldybės taryba susirenka į pirmąjį posėdį, kuriame šios tarybos nariai prisiekia. Jeigu tiesioginis valdymas savivaldybės teritorijoje įvestas šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 5 ar 6 punkte nustatytu pagrindu, Vyriausybės įgaliotinio, Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojo (pavaduotojų) įgaliojimai pasibaigia, kai pasibaigia tiesioginio valdymo terminas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-1276](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15624

5 straipsnis. Savivaldybės veiklos finansavimas

Iki tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įvedimo patvirtintas savivaldybės biudžetas vykdomas nustatyta tvarka. Vyriausybės įgaliotinis prirėkęs gali keisti savivaldybės biudžetą. Jeigu tiesioginis valdymas įvedamas, kai savivaldybės biudžetas dar nepatvirtintas, savivaldybės veikla finansuojama Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.

6 straipsnis. Savivaldybės įstaigų ir savivaldybės valdomų įmonių veikla

Įvedus tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje, savivaldybės administracija, kitos savivaldybės įstaigos ir savivaldybės valdomos įmonės tęsia savo veiklą, vykdo įstatymų nustatytas funkcijas, iki tiesioginio valdymo įvedimo priimtus savivaldybės tarybos sprendimus, mero potvarkius, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, taip pat Vyriausybės įgaliotinio potvarkius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-1276](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15624

7 straipsnis. Atributikos naudojimas savivaldybėje

Savivaldybė, kurios teritorijoje įvestas tiesioginis valdymas, naudoja Lietuvos valstybės vėliavą, apvalų antspaudą su valstybės herbu ir spaudą „Vyriausybės įgaliotinis savivaldybėje“.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-144](#), 1997-03-13, Žin., 1997, Nr. 27-621 (1997-03-28), i. k. 0971010ISTAVIII-144
Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" 1, 7, 8 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-232](#), 1997-05-29, Žin., 1997, Nr. 50-1192 (1997-06-06), i. k. 0971010ISTAVIII-232
Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" 1 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-125](#), 2000-12-21, Žin., 2000, Nr. 111-3583 (2000-12-29), i. k. 1001010ISTA00IX-125
Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" 2 straipsnio pakeitimo įstatymas
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1584](#), 2003-05-27, Žin., 2003, Nr. 57-2532 (2003-06-13), i. k. 1031010ISTA0IX-1584
Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" pakeitimo įstatymas
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-2637](#), 2016-09-27, paskelbta TAR 2016-10-05, i. k. 2016-24612
Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 2 straipsnio pakeitimo įstatymas
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-1654](#), 2018-11-20, paskelbta TAR 2018-11-28, i. k. 2018-19163
Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 2, 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymas
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-3236](#), 2020-06-30, paskelbta TAR 2020-07-16, i. k. 2020-15871
Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 2, 3, 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymas
8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-92](#), 2020-12-17, paskelbta TAR 2020-12-29, i. k. 2020-28941

Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 pakeitimo įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1276](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15624

Lietuvos Respublikos tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 2, 3, 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymas